

HUMO

Humo

Date: 19-03-2024
Page: 24-31
Periodicity: Weekly
Journalist: Annemie Bulté

Circulation: 102586
Audience: 504024
Size: 3 317 cm²

DE GOKEPIDEMIE (2): DE JACHT OP DE OVERWINNINGSROES DOOR SPORTWEDDENSCHAPPEN

Op de lagere school waar hij les gaf, vermoedde niemand dat meester Wim tien jaar lang met een zware gokverslaving kampte. 'Het was mijn grote geheim, en al die jaren liep ik rond met een bijna panische angst dat het zou uitkomen,' zegt Wim Rimaux (41) uit Gooik. Het begon met een wekelijks weddenschap in de krantenwinkel op de voetbalwedstrijd van zijn favoriete club - RSC Anderlecht. 'Maar op den duur volgde ik de klok rond voetbalwedstrijden over de hele wereld, om er online op in te zetten.'

WIM «Ik begon ermee toen ik 25 was. Ik zat met kameraden op café en hoorde achter mij iemand vertellen hoeveel geld hij had gewonnen met weddenschappen op tennis en basketbal. Ik wist niet eens dat dat kon! Maar dat verhaal bleef hangen, en kort daarna ben ik een krantenwinkel binnengestapt om het met een voetbalweddenschap te proberen. Daar kende ik iets van, dacht ik: ik voetbal al sinds mijn jeugd en ben een vurige supporter van Anderlecht. Het stomme is: ik won die eerste keren. Dat gaf me zo'n kick dat ik dat gevoel telkens opnieuw wilde beleven.»

Ook bij Rutger (41) - een schuilnaam, 'want ik ben nog niet uit de kast als probleemgokker' - begon het allemaal bij eenvoudige nieuwsgierigheid. RUTGER «Een vriend had me verteld hoe hij tijdelijke financiële problemen had kunnen milderen door tijdens een wereldkampioenschap voetbal heel gericht te gokken. Interessant, dacht ik, zonder er verder echt bij stil te staan. Maar een poos later won mijn nieuwsgierigheid het toch: ik wilde graag weten hoe het allemaal werkte, en maakte een profiel aan bij één aanbieder. Ik heb lang voor aanvaardbare bedragen gespeeld, met grote tussenposen waarin ik niet gokte. Maar

Ze dansen zo verleidelijk, de odds, ze fluisteren: 'Zet maar in.' Als Club Brugge zo meteen wint, of als Kylian Mbappé vanavond twee doelpunten maakt voor Paris Saint-Germain, of als in die wedstrijd in de Chileense tweede klasse in beide helften gescoord wordt, ben je rijker dan een uur geleden. Simpel! Makkelijk! Wedden op sportwedstrijden - en dan vooral op voetbal - is het snelst groeiende segment in de gokindustrie. Soms gaat dat goed, maar vaker leidt het tot een spoor van vernieling. Humo sprak met een ex-gokverslaafde, met iemand die nog steeds dagelijks worstelt met de odds, en met een expert die het cynisme van de grote gokbedrijven doorprikt: 'Op het einde verlies jij, en wint het huis.'

ANNEMIE BULTÉ & JEROEN MARIS / ILLUSTRATIE STIJN FELIX / FOTO'S GEERT VAN DE VELDE

enkele jaren geleden escaleerde het: vaker spelen, bij verschillende aanbieders, met grote inzetten en dus ook grote verliezen. Intussen is er veel geld weg - ik heb nog nooit durven uit te rekenen hoeveel precies - en ben ik verslaafd. Het lukt om dat aan mezelf toe te geven. Maar aan anderen? (*Schudt het hoofd!*) Daarvoor is de schaamte te groot.»

Wim en Rutger behoren - behoorden, in het geval van Wim - tot de almaar groeiende groep die dagelijks geld inzet op sportwedstrijden. In 2022 gokten 634.845 Belgen minstens wekelijks online. Een steeds groter wordend percentage daarvan kiest voor sportweddenschappen. 'Spelers, worden ze vaak genoemd, maar die term vermijd ik,' zegt Bram Constandt (32), professor sportmanagement aan de UGent. BRAM CONSTANDT «Spelen klinkt onschuldig. Niet toevallig gebruiken de gokbedrijven dat woord heel gretig: het klinkt als een risiceloos tijdverdrijf. Maar dat is wedden op sportwedstrijden net niet. Het is gokken.

»De grote evolutie van de afgelopen vijftien jaar is de verschuiving van offline naar

online. Voor de opkomst van het internet werd er gegokt in casino's, wedkantoren, krantenwinkels en op renbanen. Dat klassieke wedden vertegenwoordigt nu nog ongeveer veertig procent van de markt. De overige zestig procent - en dat percentage blijft stijgen - gebeurt online.

»Het startpunt van de epidemie ligt in 2010. Toen werd online gokken gelegaliseerd. De gedachtegang was zuiver: tot dan was wedden op het internet verboden en dus ook onzichtbaar. Door de legalisering zou alles wettelijk gereguleerd worden, en zouden er mechanismen komen om de consument te beschermen. Alleen: dat was naïef. In de praktijk bleek die legalisering een gigantisch aanzuigeffect te hebben. Veel méér mensen gingen online gokken.

»De goksector blijft zich van dat argument bedienen. Er is een intrinsieke goknood, zeggen ze daar, en het is beter dat die gekanaliseerd wordt naar erkende bedrijven die aan wetten en voorschriften moeten voldoen, in plaats van naar schimmige organisaties in de krochten van het internet. 'Wij genereren het veilige aanbod

voor een nood die sowieso bestaat': in theorie is dat correct. Wat ze niet zeggen, is dat veel aanbieders op allerlei creatieve manieren de bestaande wetten proberen te omzeilen. En vooral: dat mensen ook via dat legale circuit in de miserie belanden.»

De tweede grote aangroei in het aantal online gokkers kwam er in de periode 2020-2022. CONSTANDT «De jaren van de pandemie, ja: door de opeenvolgende lockdowns zaten veel mensen thuis en werd de stap om het eens te proberen minder groot.

»In 2018, tijdens het wereldkampioenschap voetbal in Rusland, was er ook al een opmerkelijke stijging geweest. Dat zullen we straks, wanneer het Europees kampioenschap begint, wellicht opnieuw zien: een groot toernooi genereert telkens weer een aanzuigeffect.»

Dat Wim en Rutger exclusief op voetbal inzetten, spookt ook met de statistieken.

CONSTANDT «Sport vertegenwoordigt negentig procent van de online weddenschappen, en binnen die sportweddenschappen gaat tachtig procent naar voetbal. Elf procent zit bij tennis, vijf bij basketbal, de overige vier zit verspreid over allerlei andere sporten.»

RUTGER «Het voelde logisch om op voetbal te wedden, want dat is de sport die ik het best ken. Aanvankelijk was ik echt een

‘Ik speelde op twaalf, dertien matches tegelijk – er wordt altijd wel ergens op de wereld gevoetbald’

DE GOKEPIDEMIE (2)

rookie: ik zette in op het wedstrijdresultaat. Winst voor de thuisploeg, winst voor de uitploeg of gelijkspel. Maar al snel ondervond ik dat het voetbal daarvoor te onvoorspelbaar is. Ik schakelde over op het aantal doelpunten. Dat doe ik nog altijd het vaakst: in de loop van de tweede helft wedden dat er nog minstens één doelpunt valt.»

WIM «Ik speelde altijd op de eerste helft, omdat de *odds* dan hoger staan en je dus meer kunt winnen. Eerst wedde ik alleen op de Belgische competitie, maar dat vond ik op den duur niet meer interessant. Er gebeurde niet genoeg, er vielen te weinig doelpunten. Ik ontdekte de competities in Australië, India, Bangladesh, Qatar... Daar gebeurden de raarste dingen. Aan de rust kon de thuisploeg voorstaan met 5-0, maar uiteindelijk won de uitploeg dan toch nog met 5-7. *Crazy!* Misschien zat de gokmaffia er voor iets tussen en waren de wedstrijden verkocht, maar voor mij maakten die bokkensprongen het dubbel spannend.

»Je kunt op zowat alles wedden. Wie wint? Wordt er een doelpunt gemaakt in het eerste kwartier? Hoeveel hoekschoppen vallen er? Voor wie is de volgende inworp? Scoort een bepaalde speler wel of niet? Enzovoort, enzoverder.»

CONSTANDT «Zo zijn er nieuwe vormen van matchfixing ontstaan. Vroeger werden spelers omgekocht om het wedstrijdresultaat te manipuleren, nu kunnen ze gokkers ook ter wille zijn door – ik zeg maar wat – ervoor te zorgen dat de eerste inworp in de wedstrijd voor de tegenpartij is. Of in het tennis: door de eerste twee opslagen buiten te slaan. Het gaat dus meer om micro-elementen in een wedstrijd. Die vallen minder op, en ze hebben geen grote invloed op het wedstrijdresultaat. Wie omkoopt, hoeft een speler niet meer te vragen om een match

doelbewust te verliezen. Ik denk we ons in het algemeen nog te weinig bewust zijn van dat gevaar. Als elk aspect potentieel voer voor manipulatie wordt, vreet dat het fundament weg: de onzekerheid van de uitkomst. Dat wat het allemaal zo mooi en zo spannend maakt. Dan wordt sport niet meer dan slecht spektakel.»

BROEKZAKGOKKEN

Rutger en Wim zetten live in: net voor en tijdens wedstrijden, gretig geholpen door het almaar uitdijende aanbod.

CONSTANDT «Vroeger dacht je na over een weddenschap, en diende je die op een papiertje in. Het resultaat kreeg je twee of drie dagen later. Maar nu is er dus *live betting*: je kunt op alle mogelijke momenten inzetten, zo vaak als je wilt. Verslavingsexperts wijzen erop dat daar een heel groot gevaar zit: hoe korter de tijd tussen inzet en uitkomst, hoe groter het risico op verslaving. Op het internet zet je in, en even later ken je al het resultaat van je weddenschap. De adrenaline die vrijkomt bij winst zorgt ervoor dat je vaak meteen opnieuw inzet. En omgekeerd: bij verlies voel je de aandrang om dat onmiddellijk goed te maken. Dat kan allemaal, er is geen barrière, want je hebt een smartphone. Iedereen loopt met een gokkantoor in zijn broekzak.»

WIM «Bij mij werd het een obsessie. Ik werd 's ochtends wakker en greep naar mijn smartphone om naar de wedstrijduitslagen te kijken. Ik vertrok te voet naar school en

deed onderweg niets anders dan inzetten op nieuwe wedstrijden. Tijdens de speeltijd sloot ik me op in de klas, en lesgeven deed ik altijd met één oog op mijn telefoon. Ik speelde op twaalf, dertien matches tegelijk – want op elk moment van de dag wordt wel ergens op de wereld gevoetbald.»

CONSTANDT «Toen er in het begin van de pandemie even geen wedstrijden waren, boden bepaalde gokbedrijven meteen die ene competitie ergens in Oost-Europa aan waar wel nog gevoetbald werd.»

WIM «Mijn bioritme was er zo op ingesteld dat ik zonder uurwerk kon voelen: het is twee voor negen 's ochtends, de wedstrijd in Australië gaat beginnen.»

RUTGER «In het weekend is het hek helemaal van de dam. In het voetbal wordt een speeldag tegenwoordig over vier dagen gespreid. Voor mij begint het op vrijdagavond om halfzeven: dan starten in de tweede Bundesliga in Duitsland twee wedstrijden. En vervolgens stopt het niet tot maandagavond. Je hoeft je dus zelfs niet tot obscure of exotische competities te wenden: met wedden op het voetbal in Europese landen krijg je je weekend vol. Je kunt ze ook allemaal bekijken. Wie een voetbalkpakket neemt bij z'n televisieabonnement, kan de ene na de andere match zien: uit de Belgische competitie, de Engelse, de Franse, de Spaanse, de Italiaanse...

Bovendien zijn er op de gokwebsites zelf ook behoorlijk veel wedstrijden mét beelden.»

CONSTANDT «De wetgeving rond gokreclame wordt almaar

‘Op een woensdagmiddag stond ik aan de sporen, in een waas. Plots hoorde ik kinderstemmen: ‘Meester Wim! Meester Wim! Wat doe je?’»

strenger. Daarom zetten de grote aanbieders steeds meer in op streaming van de wedstrijden. Want op hun eigen platformen mogen ze natuurlijk wel nog reclame maken. Dus: mensen worden gelokt om voetbalwedstrijden te bekijken, en belanden zo in een omgeving waar de stap plots heel klein is om een gok te wagen.»

DENKFOUT

Het internet is ook weelderige potgrond voor websites waar tips en tricks beloofd worden. Gokinfluencers die hun voorstellingen delen, doorwrochte voorbeschouwingen met bijbehorende wedsuggesties, strategieën die druk bediscussieerd worden: wie wil wedden, kan zich gulzig informatie indrinken.

CONSTANDT «Maar vaak is zo'n website van een influencer gelinkt aan één van de grote gokaanbieders. Er is een hele regelgeving: je mag jezelf bijvoorbeeld niet afficheren als gokinfluencer, want dat wordt gezien als reclame. Maar zoiets is makkelijk te omzeilen

Bram Constandt: 'Onderzoek leert steeds weer dat er géén verband is tussen kennis van de sport en de uitkomst van weddenschappen.'

door je kanaal zogenaamd aan een ander thema op te hangen, terwijl je in de praktijk gewoon goktips geeft. En zelfs de flagrante schendingen van de wet passeren vaak: er is gewoon geen capaciteit om het hele internet te monitoren.»

WIM «Ik documenteerde me altijd grondig. Ik verdiepte me in de buitenlandse competities en clubs en vrat alle wedstrijdanalyses die ik in chatrooms onder gokkers kon vinden. De lade van mijn bureau zat vol met propjes papier waarop ik weddenschappen had goteerd en weer doorgestreept. Je zoekt naar patronen. Als een ploeg tien keer na elkaar wint, dan denk je: volgende keer wint die opnieuw. En net dan verliest ze, natuurlijk.»

RUTGER «Ik ben opgehouden met me uitgebreid in te lezen. De basisinformatie moet je natuurlijk wel mee hebben: als een Europees of een bekerduel in twee wedstrijden beslecht wordt, moet je dat weten – want dan is de kans klein dat die ploegen in de slotfase van

de heenmatch alles op alles zullen zetten om nog te scoren. Maar die uitgebreide analyses? In het voetbal houdt van elke redenering het tegendeel meestal óók steek. Een wedstrijd tussen twee degradatiekandidaten? Er zullen weinig goals vallen, want het gaat om ploegen die moeilijk scoren. Of: er zullen net veel goals vallen, want beide ploegen móéten winnen. Snap je?

»Ik zou nooit zelfs maar overwegen om aan klassiek gokken te doen. Daarin lever je je louter aan het toeval uit: je hoopt dat je geluk zult hebben. Ik ben me ervan bewust dat dat bij sportweddenschappen óók voor een groot stuk het geval is. Maar kennis en inzicht kunnen je wel helpen.»

CONSTANDT «Net door dat idee kunnen de aanbieders met hun sportweddenschappen in een grote vijver van zelfverklaarde sportkenners vissen. Alleen: het klópt niet. Uit onderzoek is steeds weer gebleken dat er geen verband is tussen kennis van de sport en de uitkomst

van weddenschappen. Gokkers overschatten consequent de invloed van inzicht en kennis. Een sportweddenschap is en blijft een kansspel.

»Ken je de term *gross gambling revenue*? Dat is het verschil tussen het totaalbedrag dat over een bepaalde periode wordt ingezet en het totaal dat wordt uitgekeerd aan de gokkers – kort gezegd: de brutowinst van de gokbedrijven. Of, het is maar hoe je het bekijkt: het nettoverlies van de gokkers. Volgens de cijfers van de Kansspelcommissie gaat het in België, voor online en offline weddenschappen samen, om 360 miljoen euro per jaar. Dat is dus 360 miljoen euro die ingezet wordt en bij de gokbedrijven blijft. Alleen al dat bedrag zegt véél. Net als voor het klassieke gokken geldt voor sportweddenschappen: *in the end, the house always wins.*»

RUTGER «Ik blijf geloven dat kennis helpt om meer weddenschappen te winnen. Maar, en dat is een heel belangrijke nuance: niet om er geld aan over te houden. Ik ben zelf een goed voorbeeld. Ik ben een veel slimmere gokker geworden in vergelijking met enkele jaren geleden. Ik heb het nog nooit uitgerekend, maar ik denk dat ik nu tachtig tot negentig procent van mijn weddenschappen win. Dat heeft te maken met inzicht, met weten wanneer je beter niet inzet, met kijken naar de matches waarop ik inzet en het wedstrijdverloop aanvoelen. Maar: ondanks dat hoge succespercentage speel ik haast altijd aan het einde van de rit alles weer kwijt.

»Hoe dat komt? Naar mijn aanvoelen zijn er twee factoren. Eén: geen enkele strategie is sluitend. Ik heb een poos alleen maar op lage *odds* ingezet – met andere woorden: voorspellingen die zeer waarschijnlijk zijn, maar niet veel opleveren. Bijvoorbeeld: de ruststand in een wedstrijd is 1–1, en je wedt dat er minstens nog een doelpunt valt. Je moet dan veel inzetten als je

er wat aan wilt overhouden.

Maar als je vijf keer honderd euro inzet op een weddenschap waarmee je vijftien euro kunt verdienen, en het gaat vier keer goed en één keer fout, dan heb je dus prima gegokt, maar wel veertig euro verloren. En omgekeerd zijn er ook weddenschappen waarbij je niet al te veel hoeft in te zetten voor een behoorlijke winst, bijvoorbeeld wanneer je in de laatste tien minuten van een wedstrijd wedt dat er nog gescoord wordt. In het voetbal vallen relatief veel goals in de slotfase en de blessuretijd, dus dat kan een tactiek zijn waarmee je een mooi bedrag kunt winnen. Maar als die goal in één wedstrijd valt en in vier wedstrijden niet, eindig je toch weer met verlies.

»Een tweede factor: een mens kan z'n impulsen niet de baas. Enfin, ik toch niet (*wrang lachje*). Zo vaak al heb ik tweehonderd euro op één van m'n gokrekeningen gestort met de plechtige belofte aan mezelf om er héél voorzichtig mee te spelen. En dikwijls lukt dat een poos. Kleine inzetten, kleine winsten: gaat het dan toch mis, dan is er geen man overboord. Maar als ik dat startbedrag dan na een poos flink opgewerkt hebt, komt toch altijd weer het moment waarop de gulzigheid het overneemt. Dat ik denk: verdorie, als ik hier nu tweehonderd op inzet en win, ben ik meteen een flinke stap vooruit. En je raadt het al: vaak gaat het net dan mis, en ben ik alles wat ik geduldig heb opgebouwd in één klap weer kwijt.

»Het is ook al vaak gebeurd dat de dingen eerst heel goed gaan. Ik begin bijvoorbeeld op zaterdagmiddag met tweehonderd euro, ik win de ene na de andere weddenschap, en tegen de vooravond staat er duizend euro op het tellertje rechtsboven op het scherm. Dan moet je stoppen, natuurlijk, maar zo werkt m'n brein niet. En dan verlies ik tweehonderd euro, wil ik dat meteen rechtzetten

DE GOKEPIDEMIE (2)

door vijfhonderd euro in te zetten op een nieuwe weddenschap – en ben ik in een mum van tijd al mijn virtuele winst én mijn startbedrag kwijt.

»Het helpt ook niet dat ik ooit eens in één maand van tweehonderd euro zeventuizend euro heb gemaakt. Toen gokte ik van 's ochtends tot 's avonds, en werkelijk alles viel mee. Met die zeventuizend euro heb ik mijn kinderen toen op een mooie reis getrakteerd. Maar laat dat alsjeblieft niet als een pleidooi voor gokken klinken, want in de maanden daarna verspeelde ik een veelvoud van dat bedrag. Die vakantie neemt niemand me nog af, en toch zou ik willen dat het nooit gebeurd was. Want in mijn achterhoofd blijft dat stemmetje maar zeggen: 'Het is toen gelukt, dus het kan wel degelijk...'

CONSTANDT «Dat komt vaak voor: mensen winnen in het begin een behoorlijk bedrag en blijven spelen. Terwijl je in zo'n geval eigenlijk moet zeggen: 'Doei, jongens! Ik ben hier weg, mét het geld.'

»Ja, je kunt winnen met sportwedenschappen. Maar je kunt niet structureel winnen.»

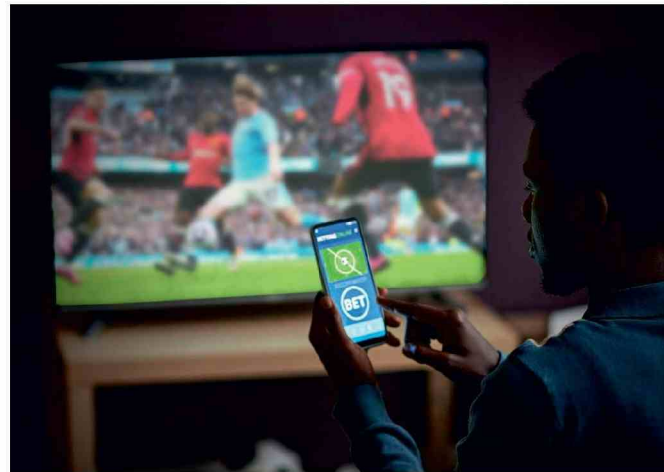
RUTGER «Dat is de denkfout die ik heb gemaakt na die ene grote winst, en die ik blijf maken – ook al kan ik ze hier dus benoemen. Ik geloofde dat ik door te gokken elke maand duizend of tweeduizend euro extra inkomsten zou genereren, en dat ik zou kunnen sparen voor een eigen huis. Want ik heb een mooi loon waarmee ik makkelijk een lening zou kunnen afbetalen, maar ik heb geen spaargeld. Intussen ben ik verder van die droom verwijderd dan ooit: ik ben al blij als ik het einde van de maand haal.»

Want het verhaal gaat verder zoals het verhaal nu eenmaal verdergaat: zowel Rutger als Wim zakt steeds dieper weg in een zompig poeltje.

WIM «Ik had mijn vriendin wijsgemaakt dat ik veel minder verdiende dan ik in werkelijkheid

deed. Intussen zag ik het geld van mijn rekeningen wegvloeiën, want ik nam steeds meer risico's en verloor almaar vaker. Ik was voortdurend op zoek naar geld. Ik nam een tweede job bij een tuincentrum, ging de ene lening aan om de andere af te betalen... Het was een straatje zonder einde.»

RUTGER «Eerst stelde ik aan het eind van de maand vast: oei, ik heb wel behoorlijk wat geld weggespeeld. Daarna: ik heb té veel vergokt deze maand. En ten slotte: verdorie, ik háál het einde van de maand niet. Ik

Rutger: 'Onlangs zat ik te brullen tegen m'n scherm, tegen Kevin De Bruyne en z'n ploegmaats. 'Klootzakken! Klootzakken!''

ben leningen aangegaan en heb kredietkaarten genomen. In principe ben ik in staat om die met mijn loon terug te betalen – anders had ik ze ook niet gekregen – maar dat lukt natuurlijk niet als ik geld blijf verliezen door te gokken. Ik heb deze maand mijn huur nog niet betaald en ben nu aan het gokken om dat bedrag bij elkaar te krijgen, want van m'n loon blijft niets over. Ik ben een principiële tegenstander van maaltijd- en ecocheques, maar in mijn persoonlijke leven zijn ze een zegen: het is geld dat ik niet kan vergokken.»

WIM «Ik heb heel domme dingen gedaan. Ik werd in een chat benaderd door een Macedoniër die me enkele uitslagen

van gefixte wedstrijden wilde verkopen. Ik moest betalen via Western Union. Toen had ik al kunnen weten dat het louche was, maar ik ben er stomweg in getuind, verblind door het idee dat ik eindelijk de grote jackpot zou winnen... Die wedstrijduitslagen klopten natuurlijk niet, en in één klap was ik al het geld van mijn nieuwe kredietkaart kwijt.»

CONSTANDT «Er zijn verslavingsexperts die stellen dat mensen begrensd moeten worden. Dat ze bijvoorbeeld maximaal één procent van hun

overkoepelende limiet moeten komen, over alle aanbieders heen, zoals die er in Nederland waarschijnlijk zit aan te komen. Maar dat is technisch niet uitvoerbaar, beweert de goksector. (*Cynisch*) Die websites zijn staaltjes van technologisch vernuft, maar dát zou niet kunnen.

»Mensen kunnen zich ook vrijwillig op de zwarte lijst van de Kansspelcommissie laten plaatsen, dan hebben ze geen toegang meer tot weddenschapen. Maar ze kunnen ook zelf beslissen om weer van die zwarte lijst gehaald te worden. Ook dat is een mantra van de goksector: het is de verantwoordelijkheid van de consument.»

HET VERHEVIGDE LEVEN

Het is geen toeval dat Wim en Rutger beiden mannen zijn. In de statistieken zijn die disproportioneel aanwezig. **CONSTANDT** «Wat maakt dat de één sporadisch een gokje waagt zonder daarmee in de problemen te komen, en de ander op een steile glijbaan richting de verwoesting belandt? De belangrijkste factor, blijkt uit onderzoek, is impulsiviteit. En mannen zijn impulsiever dan vrouwen. Er is een subcategorie die nog kwetsbaarder is: jonge mannen. Vóór je 25ste is je prefrontale cortex nog niet volgroeid, en neem je sneller impulsieve – en dus mogelijk schadelijke – beslissingen.

»Andere factoren die een rol spelen, zijn het opleidingsniveau en algemene verslavingsgevoeligheid. Een gokverslaving gaat vaak gepaard met andere problemen, zoals het gebruik van verdovende middelen.

»Recent hebben we gemerkt dat ook minderjarigen, ondanks de wettelijk vastgelegde leeftijdsgrens, heel vatbaar zijn voor gokken. Wedden op een match van de Rode Duivels: in de middelbare scholen is dat echt geen uitzondering meer. In sportclubs zien jongeren ook hoe wijdverbreid gokken is.»

DE GOKEPIDEMIE (2)

Nieuwsgierigheid, hebzucht en impulsiviteit zijn voor de hand liggende verklaringen voor de aantrekkingskracht van sportwedenschappen. Maar wat maakt dat gokkers ook na structurele verliezen blijven doorgaan?

WIM (zucht) «Het is de spanning. De roes. Soms volgde ik de wedstrijden live op m'n gsm terwijl ik voor de klas stond. Ik had een app waarop ik meldingen kreeg als er een doelpunt werd gescoord, met een speciaal geluidje: een bal die tegen de paal vliegt, gevolgd door het gejuich van supporters. Dan voelde ik de adrenaline door mijn lijf stromen en vloog ik naar het scherm: 'Yes, die is binnen! Nog één goal en ik win!' Die kleine shotjes van euforie waren op den duur het enige waarvoor ik nog leefde. Al de rest was bijzaak geworden.»

RUTGER «Bij mij was het aanvankelijk anders. Ik wilde een aanvulling op mijn loon, maar plezierig vond ik dat gokken niet. Eerder vervelend, zelfs. Gaandeweg begon dat te veranderen en raakte ik toch verslingerd aan het spel op zich. (Denkt na) Vroeger volgde ik de Belgische en de Engelse competitie op de voet, maar voor het overige was ik niet bijzonder in voetbal geïnteresseerd. De Champions League, zelfs de Rode Duivels: het liet me allemaal behoorlijk koud. Maar door dat gokken zit nu aan al die wedstrijden een persoonlijk belang. Atalanta Bergamo dat wel of niet scoort in de tweede helft: het kan een wereld van verschil betekenen in mijn leven. Inzetten, vol spanning naar de wedstrijd kijken en supportereren voor elke aanval, m'n hart dat bonkt van geluk als zo'n bal tegen de touwen gaat, de ontlading wanneer de VAR na minutenlang soebatten een doelpunt goedkeurt of een strafschop toekent... Ik heb altijd de neiging gehad om m'n leven te willen verheviggen, en dat gokken bedient me op mijn wenken. Opnieuw: heláás, want

het is dus verschrikkelijk verwoestend.»

CONSTANDT «Dat fenomeen wordt gokkoorts genoemd. Het komt bijvoorbeeld sterk voor op het Afrikaanse continent en in het Verenigd Koninkrijk: daar zie je een nieuwe generatie fans die niet van sport kunnen genieten als ze er niet op ingezet hebben. Dat is volledig aan het ontsporen. Je begint het ook bij Belgische jongeren te merken: ze zijn vaak meer bezig met de *odds* en met de vraag 'Wat als ik hier zoveel of zoveel op inzet?' dan met de wedstrijd zelf. Het is de *gamblification* van de sport: gokken duwt de sportervaring naar de achtergrond. Niet de schoonheid van de sport vangt nog de

verslaving kan dat wel. Vaak blijft het zelfs voor de directe omgeving onder de radar.»

WIM «'Wat doe je toch altijd op je telefoon?' vroeg mijn vriendin dikwijls. 'Spelletjes spelen,' antwoordde ik dan, maar ik weet niet of ze het echt geloofde. Ik ging heel vaak naar het toilet, of ging boven rommelen in de kasten, zogezegd om een broek te zoeken of zo. 's Avonds hoopte ik dat ze snel in slaap zou vallen voor de tv, zodat ik verder kon gokken. 's Nachts kon ik de slaap niet vatten. Je wilt weten wie er doelpunten scoort, en of je gewonnen hebt.

»Een gokverslaving verbergt is een doodvermoeiende bezigheid. Telkens weer die leugens verzinnen... Ik had een

ik gok, maar niemand beseft hoe problematisch het is. Ik doe er vaak achteloos over: 'Welke wedstrijd kies ik deze keer uit om er een half maandoon op te vergokken,' zeg ik dan. Als ik er lacherig over doe, denken mensen dat het niet zo erg zal zijn. Maar het is wél erg.»

WIM «Ik ben zo vaak woedend geweest, vooral op mezelf, omdat ik me liet meeslepen in die waanzin.»

RUTGER «Onlangs zat ik te brullen tegen m'n computerscherm, tegen Kevin De Bruyne en z'n ploegmaats: 'Klootzakken! Klootzakken!' Manchester City stond voor in de slotfase van de match en speelde het geliefkoosde spelletje: niet meer richting doel opstomen, wel naar de

cornervlag, om tijd te winnen. Maar ik had nog een goal nodig.»

WIM «Ik heb vaak dingen kapotgeslagen. Eén keer bokste ik uit razernij zo hard tegen de muur dat mijn vuist open lag, en moest ik weer een smoes verzinnen voor

mijn vriendin.»

RUTGER «Dit ben je dus geworden, dacht ik toen die wedstrijd van Manchester City afgelopen was - zonder die nodige goal. Een man die woedend zit te roepen tegen voetballers op een scherm. Ik denk dat ik over mezelf mag zeggen dat ik behoorlijk intelligent ben. Ik heb een mooie baan waar ik goed in ben, en ik ben een lieve vader voor m'n zoon en dochter. Maar ik ben dus óók een man die z'n eigen verwoesting organiseert door te blijven gokken. Het is zo potsierlijk.»

WIM «Ik veranderde van een twintiger die gelukkig in het leven stond in een maniakale gokker met een flinke dosis paranoia. Gespannen en opgejaagd. Mijn gevoel kon van het ene moment op het andere omslaan: als ik won, was ik euforisch, een uur later crashte ik omdat ik alles weer ver-

‘Er is een nieuwe generatie fans die niet van sport kunnen genieten als ze er niet op ingezet hebben. Dat is volledig aan het ontsporen’

aandacht, niet de spanning van mensen of ploegen die zich met elkaar meten, niet het opwindende van uitzonderlijke prestaties: het gaat alleen nog om de winst of het verlies van de kijker die heeft ingezet.»

LIEVE VADER

Wedden op sportwedstrijden lijkt steeds minder een taboe te zijn. Verslaafd zijn aan wedden op sportwedstrijden, daarentegen, is dat wél.

CONSTANDT «Ik heb zelf op een laag niveau gevoetbald, en in de kleedkamer was het doodgewoon dat er over wedenschappen gepraat werd. Maar: het ging altijd over winnen. De verliezen, daarover werd gezwegen.

»Dat het om een onzichtbare verslaving gaat, werkt het taboe in de hand. Het is niet eenvoudig om een verslaving aan alcohol of cocaïne verborgen te houden. Maar met een gok-

hoop schulden, leningen en kredietkaarten waar mijn vriendin niets van wist, dus controleerde ik bijna dwangmatig de brievenbus om mijn post te onderscheppen. Als die er 's ochtends nog niet was, kwam ik tijdens de speeltijd op school snel naar huis om te kijken of de postbode al was geweest. Zo niet, dan ging ik vol stress terug naar school en keerde ik tijdens de middagpauze weer terug. Ik leefde met de permanente angst dat mijn geheim zou uitkomen.»

RUTGER «Eigenlijk leid ik een soort van dubbelleven. Soms is een vriend of een collega me iets heel persoonlijks aan het vertellen en beseft ik dat ik eigenlijk maar half aan het luisteren ben, omdat ik me zit af te vragen hoe het staat met de wedstrijd waarop ik heb ingezet. Dat is een vorm van liegen, hè.

»Er zijn best wel wat mensen in m'n omgeving die weten dat

Wim: 'Ik had een hoop schulden, leningen en kredietkaarten waar mijn vriendin niets van wist. Een gokverslaving verbergen is een doodvermoeiende bezigheid.'

loren had. Als ik vandaag kijk naar foto's uit die jaren, zie ik een getrokken, bleke man. En de lach is nooit oprecht.

»Ik heb heel lang met donkere gedachten rondgelopen. 'Wie heeft er nog iets aan mij? Ik doe alleen dingen die niet deugen. Ik lieg tegen mijn vriendin, en ik jaag er geld door dat ik zou kunnen gebruiken om leuke dingen te doen.' Ik verging van schuld en schaamte. Leven met dat grote geheim werd onhoudbaar. Maar stoppen lukte me niet. 's Ochtends zei ik: 'En nu blokkeer ik mijn account.' Dat deed ik dan ook. Tijdelijk. Vijf of zes minuten. Dan deblokkeerde ik het weer en was ik opnieuw vertrokken, nog hevinger dan voorheen.

»Op een woensdagmiddag in januari 2019 ben ik na schooltijd in mijn auto gestapt en ben ik naar de spoorweg gereden,

in een waas. Ik kroop over het grote hek en ging aan de sporen staan. Al die zorgen, ik wilde ervan af, ik wilde dat alles stoppen. Ik deed een stap naar voren, tot vlak bij de rails. Op dat ogenblik hoorde ik kinderstemmen: 'Meester Wim! Meester Wim!' Twee jongens die bij mij in de klas hadden gezeten, stonden op de brug naar me toe zwaaien. 'Wat doe je? Ben je op zoek naar insecten?'

»Plots zag ik mezelf daar staan. Het was alsof ik uit een droom ontwaakte. 'What the fuck ben ik hier aan het doen? Ik moet hier weg, ik wil dit niet. Ik wil leven. Ik wil af van die verslaving, van dat verborgen leven.' Ik vind het nog altijd heel hard om te vertellen. In mijn hoofd sta ik weer aan de sporen, en ik tril over mijn hele lijf.

»Elk jaar in januari droom ik enkele nachten na elkaar dat ik weer aan de sporen sta en ga

springen. Dan schiet ik wakker, badend in het zweet. (Blaast) Het zou weleens uit mijn systeem mogen raken. Het is nu vijf jaar geleden.»

'KOM TERUG!'

Wim is niet alleen. Eén op de vijf gokverslaafden heeft suïcidale gedachten, blijkt uit onderzoek, 13 procent doet daadwerkelijk een poging.

CONSTANDT «In het Verenigd Koninkrijk kunnen jaarlijks meer dan vierhonderd zelfmoorden worden gelinkt aan gokproblemen. Het is vaak het eindpunt van een spoor van destructie dat begint met te veel gokken, en gepaard gaat met liegen, arbeidsverzuim, sociaal isolement en stelen.»

WIM «Dat moment aan de sporen heeft voor mij wel de grote omslag ingeluid. De impact van wat ik had kunnen aanrichten drong plots tot me door. 's

Avonds heb ik alles opgebiecht aan mijn vriendin, en later aan mijn ouders. Mijn vriendin nam het niet zo goed op: onze relatie heeft het niet overleefd. Ik begrijp dat wel. Na het dubbelleven dat ik jarenlang had geleefd, was het vertrouwen weg. En er waren al spanningen, natuurlijk, omdat ik altijd aan mijn telefoon kleefde.

»Het voelde alsof ik cold turkey afkicked van een drug: ik beefde, zweette en rilde. De dwangmatigheid in mijn lijf zocht zich een weg naar buiten. Ik had vaak barstende hoofdpijn en kreeg angstaanvallen. Ik had mezelf op de zwarte lijst gezet zodat ik niet meer kon gokken, maar ik was toch bang dat ik zou herbeginnen. Het gokken had zo lang mijn leven beheerst, en in één keer viel alles weg.»

CONSTANDT «Daarom wordt ook nooit gezegd dat iemand genezen is van een gokverslaving. Wel: hij of zij is in herstel. En dat herstel is per definitie broos. Het maakt me kwaad dat er gokbedrijven zijn die dan toch mails blijven sturen:

'We missen je zo, liefste speler, kom toch terug!' Voor je 't weet, wordt iemand weer in het bad getrokken.»

WIM «Plots had ik zeeën van tijd waar ik geen blijf mee wist. Ik moest op zoek naar nieuwe hobby's. Fietsen, boeken lezen, kruiswoordraadsels, tv... Maar vooral veel werken om mijn gokschulden af te betalen. Ik noem niet graag bedragen, maar ik zou er toch twee mooie grote auto's mee kunnen kopen. Om dat af te betalen zal ik nog een paar jaar twee jobs moeten combineren. En gelukkig heb ik ook wat hulp van mijn ouders gekregen.

»Ik ben die twee jongens die aan de sporen naar me riepen zo dankbaar. Vandaag leef ik echt gráág. Ik ben vrij om te doen wat ik wil, ik hoef niet voortdurend op m'n gsm te kijken of voetbalanalyses te verslinden. Sinds een jaar of twee kan ik weer genieten van een voetbalwedstrijd zonder te denken aan het geld dat ik had kunnen winnen. Als ik vandaag in een voetbalstadion tussen het publiek sta, haal ik de gokkers er zo uit: de supporters die meer naar hun telefoon dan naar het veld kijken.

»In de zelfhulpgroep voor gokverslaafden en ex-gokverslaafden heb ik enkele maanden geleden een nieuwe liefde ontmoet: Mäbel, die door dezelfde hel is gegaan als ik, maar intussen ook gokvrij is. Dat we elkaars verhaal kennen, is een voordeel. Gokverslavingen zijn vaak fataal voor relaties, maar wij kijken naar elkaar zonder oordeel, zonder vooroordelen. Uit al dat negatiefs is toch nog iets moois gebloeid. Fantastisch, niet?»

VOLGENDE WEEK: lobbywerk en politieke gokspelletjes

Denk je aan zelfmoord en heb je nood aan een gesprek, dan kun je terecht bij de Zelfmoordlijn op het nummer 1813 of via www.zelfmoord1813.be.